

SHS in sovjetska Rusija. V Beogradu se je pojavil neki delegat ruske sovjetske vlade, o katerem se še pa ne ve, ali ima njegova pot politični, ali pa samo trgovski značaj. Pa zadostuje že to, da je delegat tukaj in v krogih carističnih ruskih beguncev vlada veliko razburjenje. Caristični poslanik je posetil ministrskega predsednika Pašiča, da se pouči o resnici te vesti in ali bo v slučaju sporazuma med našo vlado in sovjetsko delegacijo zamenjan, oziroma odslovljen, kakor je bil tudi caristični poslanik v Sofiji. Pri tem se tudi v poučenih krogih govori, da bo odpoklican minister in poslanik dr. Spalajković, ki je vodja naše delegacije v Lausanni in sicer zato, ker ovira njegova oseba razvoj boljših odnosov med Rusijo in nami, ki niso taki, kakor bi morali biti. Za vsakega pametnega človeka je pa to razumljivo, da odnošaji med nami in Rusijo prej ne bodo povoljni, dokler ne pade današnji režim, ki postopa z domačimi komunisti ravno tako, kakor Horthy-eva Mađarska in pa Rumunija, ki je Rusijo oškodovala ter se sedaj sploh ne upa o njej niti misliti. Naj pade Pašičev režim, ki je orisan tudi v znani brošuri »Barbari Evrope«, ki je krožila v petih jezikih povodom genovske konference, in odnošaji med Rusi in Jugoslovani bodo najboljši.

Narodne manjšine in volitve. Iz Subotice javljajo: Madžari iz Subotice in severne Vojvodine se mnogo bavijo z volilno pravico narodnih manjšin za prihodnje volitve. Vojvodinske narodne manjšine so prepričane, da bodo imeli pri prihodnjih volitvah, volilno pravico vsi Madžari in Nemci in vsi priseljenci, četudi so pravzaprav madžarski podaniki. Prvega februarja 1923 se bo izvršila v Vojvodini revizija volilnih imenikov. V te revidirane volilne imenike pridejo vsi Madžari.

Po svetu.

Poljska borba s sneženimi kepami. Novim poljskim predsednikom republike je bil te dni izvoljen minister Narutowicz, ki je izvolitev sprejel in ga je bilo treba tudi instalirati za predsednika. Zastopniki desnice se nalašč niso hoteli udeležiti instalacije, nahujskali študente in poulično druhal, da je obkolila parlament in dejanski nadlegovala zastopnike leve in dva židovska zastopnika, ki so šli v parlament na instalacijsko slavlje. Nekateri levičarje so demonstranti prijeli, jih vlačili po lokalih in vežah, kjer so jih pestili in topli. Kljub demonstracijam pa je vendar uspelo večini levičarjem, da so se vsilili v zbornico. Ko se je pa približal parlamentarni palači novi predsednik v spremstvu ulanov, so ga demonstranti obmetavali s sneženimi kepami. Iz kepanja se je razvil pretep, se je tudi streljalo in zaključek cele demonstracije so bili 4 mrtvi in 10 težko ranjenih. Predsednik je bil kljub demonstraciji instaliran. Radi nemirov je demisijsiral notranji minister.

Beleške.

Dr. Sinio Markoviča, poslanca komunistične stranke, predsednika komunističnega poslaniškega kluba, prej profesorja matematike v Beogradu, so obsodili v torku na dveletno ječo. G. dr. Marković je bil tedaj, ko so druge komunistične poslance zapirali, na potu iz Rusije, kjer se je udeležil mednarodnega strankinega kongresa, in ostal je na Dunaju. Da se mu ne bi očitilo, da se boji ter da ima to ali ono na vesti, je prišel iz Dunaja sam domov, kjer so ga pa takoj zaprli ter sedaj obsodili kakor njegove tovariše-poslance po istem paragrafu in celo po enako sestavljenim predsedstvom beograjskega sodišča. Obtožnica je sestavljena v duhu režima, opira se samo na par stavkov komunističnega programa, ki se je javno tiskal in razglašal, in tako je tudi obsodba popolno delo in izraz današnjega režima. Za ta proces je vladalo veliko zanimanje ne samo med sodrugji, temveč tudi med inteligenco, ker je dr. Marković znana osebnost in priznan učenjak v svoji matematični vedi in stroki. Dr. Marković je učenec in osebni prijatelj nemškega učenjaka prof. Einsteina in tudi v zaporu se je sedaj bavil več časa s problemi njegove teorije. Ker je bila razpravna dvorana nabito polna, se je režim bal, da ob razglasitvi razsodbe ne bi prišlo do burnih protestov, razglas obsodbe je bil napovedan za torku ob treh, prebrala se je pa razsodba še pred drugo uro popoldne, ko publika z zagovornikom vred še ni bila navzoča. — Tako režim sam kaže, koliko pričakuje in drži od svoje «pravde». G. dr. Marković je vložil rekurz ter ostal še v beograjskem zaporu do njegove rešitve, protesti proti takim obsodbam bodo pa šele tedaj uvaženi, ko propade današnji režim. Novi o zavojniki Jugoslavije bodo imeli mnogo dela, da popravijo, kolikor se vsaj da, razne krivice. Grdo postopati z dr. Markovićem v zaporu si doslej niso upali, ker je preveč znan in se javnost zanj toliko zanima.

Direktor Anton Kristan v novi aferi. Kakor smo že poročali, so posebne komisije že dalje časa preiskovale Kristanovo gospodarstvo na državnem posestvu Belje. Pred kratkim smo celo čitali po listih, da se je Kristan prostovoljno odrekel ravnateljstvu na Belju, in se preselil nekam v Zagreb k nekem velekapitalističnemu podjetju. Sedaj pa javljajo listi iz Beograda, da so kontrolne komisije dovršile svoje delo na Belju ter zaključek te preiskave je odpoved pogodbe gospodu Kristanu, ker je potrjeno, da je s svojim delom povzročil državi veliko škodo. V finančnem ministrstvu je že podpisani dekret za odpust g. Kristana kot beljskega direktorja. Javljajo, da bodo sedaj po podpisu Kristanove odpustnice iznesli celo afero v javnost. Trdijo tudi, da bo Kristanova afera predana drž. pravdnistvu, da to obtoži g. direktorja. No, bomo videli, če ne bo obveljal tudi v Tone Kristanovi aferi pregovor: Tatrove spuščajo, tatiče pa obešajo!

Diplomati, uradniki in invalidi. Finančni odbor je sprejel predlog finančnega ministra o pivišanju doklada in sicer: Poslaniku v Rimu, Bruxellesu na 1750 francoskih frankov, poslaniku v Vatikanu tudi, poslaniku v Pragi na 2000 frankov, članom poslanstev na 1750 frankov, poslaniškim sekretarjem I. klase na 1873 frankov, II. in III. klase pa na 1400 frankov, konzulom, ki so imeli doslej posebnih doklad 700 frankov, se da sedaj 1500 frankov, vicekonzulom pa 1400 frankov in pisarjem pri konzulatih tudi do 1400 frankov. — Uradnike in invalide pa krmí vlada z vednimi obljubami in vedno ima nekaj za popravljati v uradniškem in invalidnem zakonu, da vsa goljufija lepše izgleda in da se zavlačevanje nekako utemeljuje. Na invalide, ki so se poškodovali pri umiku skozi Albanijo, je vlada sploh pozabila, sedaj pa pravi vsem invalidom, naj se potrpijo, da se poprej tudi albanski siromaki popijejo.

Verska enakopravnost. V Subotici je vsak petek in ponedeljek tržni dan. Ako pa je v petek praznik, je

tržni dan v četrtek. Ker je bil v petek, dne 8. t. m., katoliški praznik Matere božje, so kramarji postavili svoje stojnice že v četrtek in ljudstvo iz okolice je prišlo, kakor navadno ob tržnih dneh, v velikem številu v mesto. «Modra» policija pa je s silo razgnala kramarje in okoličane, češ, da se katoliški prazniki v Subotici ne praznujejo in da je zato tržni dan šele v petek. Pod vodstvom poslanca Blaško Rajčiča je odšla deputacija na mestno občino in vložila odločen protest proti temu postopanju policije. — Subotica ima večino katoliškega prebivalstva in vendar si upa pravoverni mandarin kar na svojo roko odločati, kateri prazniki naj se praznujejo in kateri ne. Beležimo ta slučaj tudi zato, da se vidi, kako potrebno je, da se katoličani vsaj v verskih zadevah brez razlike strank skupno branijo proti takim in sličnim samopašnostim. — Tudi Pribičevićeva naredba gre za izzivanje katoličanov. V šolah cele države se predpisuje kot šole prosti dan pravoslavni praznik sv. Cirila in Metoda na dan 24. maja in ne 5. junija, kakor je pri nas običajno. Istotako se zahteva slavljenje sv. Save tudi od katoliških otrok, dasi je znano, da sv. Sava iz znanih zgodovinskih dejstev ne more imeti nikakršnih verskih zaslug za katoličane. Z druge strani pa vidimo, da se izrečno predpisuje slavljenje škofa Strossmayerja samo za šole, kjer so v večini katoliški otroci. Šolski praznik sv. Alojzija pa je sploh odpravljen. — Z ozirom na to in na celo vrsto drugih dejstev ni treba nobenega hromega rogata več, da odkrije, kam svoje kopito moli. Če to ugotovimo, pa nam bodo zopet očitali versko nestrpnost! Nestrpnost doli, nestrpnost gori, mi zahtevamo enakopravnost. V to pa smo v vsakem oziru popolnoma upravičeni!

«Vestnost» naših carinikov. Sin trgovca Jefremoviča iz Pančeva je nedavno umrl na Dunaju. Njegovo truplo so prepeljali iz Dunaja v Pančevo. Carinska oblast v Pančevu pa ni dovolila, da se je iztovori krsta v Pančevu, ampak jo je odposlala v Veliki Bečker na carino. Pogreb mladega Jefremoviča so morali preložiti za cele tri dni, predno je zopet priromala krsta iz Velikega Bečkera v Pančevo. Stari Jefremovič menda ni hotel mazati pančevskih carinikov, ker je mrtvo truplo lahko čakalo na ocarinjenje, pa je rajši preložil pogreb za tri dni. Pri mrličih naši cariniki po navadi nimajo sreče.

Dnevne novice.

Pod zaščito režima. (Dopis od Sv. Janža na Drav. polju). Slavni g. učitelj Jarč, največji nestrpnež in spletkar, ki tudi po sosednih župnijah neti prepir in sovraštvo, je silno podjeten in agilen zlasti kar se tiče pouličnega druhalskega dela. Zdaj trga lepake s sten med sv. mašo, drugo nedeljo se spravi na Zelov hlev s svojimi šmargčkimi Sokoli, tretjo nedeljo pride zopet malo v cerkev in se spravi nad sakristijo ter tam dela nered med sv. opravilom, zdaj zopet razlaga otrokom v šoli, kateri kmeti morajo priti v pekel, ker imajo radi velikega premoženja nebesa že tu na zemlji, zdaj zopet v svoji domišljiji strelja fajmoštre in Radiče, ker so mu preveč v želodcu, bogsigavedi zakaj vse, včasih pa se še spravi s svojo gorjačo nad kakega trgovca in mu grozi z njo (pri Amrovih pri Sv. Martinu) ter tako kaže svojo krščansko ljubezen do bližnjega, katero vedno pridiga svojim margečkim Sokolom, ki pa se sami zgražajo nad njegovim obnašanjem. Kadar pa ima Jarč kako obravnavo v Mariboru, pa hajd v Maribor na sodnijo, ne da bi vsaj en dan prej povedal otrokom, da jutri ne bo šole. Tako se je zgodilo tudi dne 11. decembra 1922. Otroci so prišli, učitelja Jarca pa nikjer. Otroci so prišli za stonj v šolo in morali so nazaj domov. Kaj ne, kako svobodo uživajo tisti, katere štiti nasilni vladni režim. Jarč pač dobro ve, da lahko uganja, kar hoče, ker ima za seboj svaka Dobnika, ki ga že potegne iz blata, ako treba. Res, značilno za naše prosvitljene čase!

Ze zopet ena podivjanost Wranglovcev. Od Sv. Križa nad Mariborom nam poročajo. Komaj smo ogorčeno protestirali proti nasilstvu Wranglovcev, že bil je drugi slučaj njihove podivjanosti. Začetkom decembra sta se vračala od Tojzla proti domu na Kozjak brat in sestra Ravnjak. V logu napadejo dekle Wranglovci od Sv. Križa iz očitno slabega namena. Ako bi ne bil prišel v istem trenutku brat, ki je bil zaostal zadaj kakih 100 korakov, bi imeli zopet škandal. Komaj čakamo trenutka, ko se znebimo te živinske sodege.

Novice od Sv. Barbare v Haložah. Tukaj v Haložah smo imeli dobro vinskogratje vobče. Kakovost pridelka je dobra in tudi letos ostane Haložan po svoji kvaliteti dober in ne izgubi svojega dobrega slovesa. Prodajamo ga od 14—24 K liter. Ako prodajajo na Kranjskem cviček po 20 K, potem je naše vino stokrat več vredno. Kupci so seveda dobrodošli in posebno k nam si jih mnogo želimo, ki nam je vino edini dohodek. Kdor tu vino kupuje, mu še ni bilo žal. Sadja je bilo pri nas malo. — Poročila se je pred kratkem članica tukajšnjega izobraževalnega društva in igralka Lizika Emeršič s fantom Klinec. Obilo sreče!

Vojaki ropajo v vlakih. «Balkan» prinaša to-le značilno brzojavko iz Sarajeva: V torku se z vlakom, ki gre iz Sarajeva ob 7.50 vozili trije vojaki, ki so eskortirali nekega vojaškega obsojenca. Ti vojaki so vdrli v I. razred ter neki dami na razbojniški način odvzeli 10.000 dinarjev. Dama je na postaji Semizovec poklicala žandarje. Ko so žandarji prišli, da pregledajo vojake napadalce, so vojaki posegli po puškah in razvnel se je srdit in krvav boj, ubit je en vojak in konduktor, vlakovodja pa težko ranjen. Orožnikom se je posrečilo ostala vojaka razorožiti in zvezati.

Novice iz južnih krajev naše države. Beograjski banki gostilničarjev je poveril njen blagajnik svoto 57.000 din. «Vestno poštenega» tajnika so preselili iz banke od blagajne v zapor. — Dne 7. t. m. so čutili v Skoplju dva močna potresna sunka, ki sta naglala na ulice preplašene žene in deco. Potresna sunka sta porušila nekaj starih kočur, zidovi so popokali, a človeških žrtv ni bilo. V okolici Prištine ter Skoplja je zapadel nad 1 m visok sneg. Se vedno sneži in nastopila je zelo ostra zima. Celo Kosovo polje je odejo v snežno odejo. Vsled rano ostre zime trpijo veliko kolonisti iz Hercegovine, ker še niso dovršena niti predela za njihovo naselitev.

Beograjska «Epoha», dnevnik, ki je bil zlasti pod vodstvom gospoda Ristovića nekaj časa v opozicijskih vodah in ostrih bojih z režimom in nekaterimi ministri, zlasti v ministrom pravde Markovićem, se je spreobrnul, ker je bil nekemu Ačimoviću prodan za 150.000 dinarjev. Prej so imeli «Epoho», kakor vse opozicijske liste, jugofašisti na piki ali celo na indeksu, sedaj pa pravi jugofašistovski «Vidovdan», da odpade «Epoha» iz indeksa defetističnih in separatističnih listov, ker je prišla v roke prijatelju države. Srbijancu Ristoviću, prejšnjemu uredniku, če je tudi s krvjo dokazal, da je prijatelj Srbije, to nič ne pomaga, danes je prijatelj države neki Jevdjevič, jugofašist v Vojvodini, ki je bil poprej avstro-ogrski vojni liferant ter lastnik nekega zloglasnega nočnega lokala. To je pač radi tega, ker nekaterim pomeni vlada in režim — državo.

Beda in glad v Dalmaciji. «Splitske Novine» javljajo, da je mnogo zagorskih občin brez vsake zaloge prehrane. Kmetje iz teh občin so bili že v Splitu pri raznih bankah, da bi se jim dal kredit za nakup živeža, a niso ničesar dobili ne od bank in ne od trgovcev. Dalmatinski narod je v veliki nevarnosti, cele trume izstradanih seljakov romajo na občine, kjer prosijo za živež. Občine so se obrnile na pokrajinsko upravo za hitro od pomoč, a še do danes niso dobile odgovora. — Demokratiški «Život» piše, da vlada v Zagori danes glad, kakršnega ne pomnijo najstarejši Dalmatinci, niti ustno izročilo. V unički občini gladuje 15 vasi. V Trogirski Zagori, Mucu, Kotarih in Bukovcih nima narod niti hrane, niti denarja in ne kredita. Dalmatinska beda in lakota sta podobni lanskim ruskim gladnim katastrofi.

Ciganski roparji in vlomilci. V hišo Josipa Horak iz Dol. Obreza — okraj Pakrac, sta prišla dva oborožena zlikovca, se izdala za orožnika in zahtevala od gospodarja, da jima izroči orožje. Ko je bil Horak razorožen, sta ga zvezala in istotako vse domače, nakar sta poprašala po denarju. Horak jima je prostovoljno izročil 20.000 K, a sta še pokradla razne robe v vrednosti 8 tisoč kron. Dokler sta vršila ta dva zlikovca svoj posel v hiši, so stražili hišo še štiri oboroženi kompanjoni. Ko so roparji dovršili svoj posel, so pobegnili. Ravno isti klateži so vlomili tudi v cerkev v selu Gaj blizu Pakraca in ukradli iz svetišča dva keliha v vrednosti 20.000 K. Dosedanja preiskava za roparje je dognala samo toliko, da so iz dobro organizirane ciganske družbe in že torej rojeni za roparski posel.

Redek slučaj poštenosti in ljubezni do invalidov. V Starem Brečju v Vojvodini je našel orožnik Ivan Mandić zavoj, v katerem je bilo razne zlatanine in briljantov v vrednosti 400 tisoč K. Najdene dragocene stvari je izročil srezkemu načelnstvu. Lastnik zavoja je dal najditelju 2000 K nagrade, katero je pa podaril Mandić invalidom. Slučaj ravnokar omenjene poštenosti in še to v Vojvodini je zelo — zelo redek.

Tatvina na debelo. V Šibeniku so doslej neodkriti tatovi s ponarejenim ključem odprli blagajno italijanske banke in pokradli 70.000 dinarjev in 1000 lir.

Smrtna nesreča pri eksploziji. V bogovinskem rudniku blizu Zaječarja je eksplodiral 9. t. m. motorni kotel. Eksplozija je ubila 2 delavca in razrušila stavbo, v kateri je bil kotel.

O špijonski aferi v Vojvodini poročajo iz Novega Sada: Neki Vračarić in drugovi so baje vršili špijonažo med našo in madžarsko državo. Javljajo, da so dobili pri špijonaški firmi Vračarić ogromen material ter veliko corpora delicti. Potom preiskave je ugotovljeno, da je bil središče špijonaže Segedin in so posebni kurirji nosili denar firmi Vračarić. Pravijo, da se bo razvil iz cele zadeve prav interesanten proces, v katerem bodo igrali veliko vlogo vojvodinski Madžari, katere bi radi pobasali v svojo politično malho — narodni in «edino» državotvorni radikali.

Strašna beda kolonistov. Po naredbi ministrstva za agrarno reformo so ustavile vse oblastne agrarne institucije svoje delo na polju kolonizacije, osobito po južnih krajih. Ne oziraje se na to, prihajajo še sedaj cele trume družin iz Hercegovine in Črnogore, ki se naseljujejo po Metohiji. O naselitvi se nič ne poroča na ministrstvo za agrarno reformo. Razumljivo, da zapadejo te družine kolonistov sedaj v zimi in brez vsakih sredstev strašni bedi, prezimljajo na prostem in so izpostavljeni vsem raznim napadom od strani razbojnikov. Vse te grozne bede kolonistov je krivo ministrstvo za agrarno reformo, ker ljudi ne obešča, naj se ne naseljujejo sedaj v zimskem času. Nešteto prošelj za kolonizacijo leži pri ministrstvu za agrarno reformo, nikdo jih ni rešil, ubogi kolonisti so čakali nekaj časa na rešitev, a ker je ni bilo, so se začeli sami naseljevati v prepričanju, da bodo njihove prošnje itak ugodno rešene.

Opasna vlomilca so obsodili. Vlomilec Štefan Tick, ki je vlomil nekaj osijeških blagajn, je bil te dni v Osijeku obsojen na osem let ječe. Isto kazen sta prejela tudi njegova dva pomagata, ostali njuni drugovi med katerimi sta bili dve ženski, pa kazensko nagrado 6 mesecev do 6 let.

ilen požar je izbruhnil dne 13. t. m. v tvornici a v Dugamratu v bližini Splita. Požar je uničil še karbida in škoda znaša več milijonov kron. Požar v prepiru za dekleta. V Osijeku so se spri- nedeljo v gostilni pijani vojaki radi nekega a. Podnarednik Milaković je v prepiru in pre- zagrabil karabinko in ustrelil na mestu vojaka a Maček. Razven tega je dobil še en vojak tako s po glavi, da se sedaj bori s smrtjo, eden pa je je ranjen.

nimiv koledar. Vsak vrl Slovenec se je prav iz- azveselil, ko je pred leti bilo Prekmurje priklopljeno si državi in tamošnje pridno ljudstvo pridruženo na- narodnemu telesu. Toda ljubezen do njih ne sme biti o čustvo, temveč se mora pokazati tudi dejansko. — sikaj se dela za odrigane dele slovenskega naroda in je prav, vendar pa ne smemo pri tem Prekmurcev po- iti. Političnemu ujedinjenju mora slediti tudi duševno linjenje. To se pa ne bo zgodilo, dokler ne bomo spo- li od bližje duše prekmurskega ljudstva. Zelo zani- o je, kako si je ta ločena veja ohranila tekom tisoč let, vplivom in upravo povsem tujega, mongolskega naro- svoj pristen slojanski značaj. Najlepše pa se kaže zna- naših Prekmurcev v njih narodnem blagu, v njihovih vpljih in narodnih pesmih. Kdor hoče spoznati prav- ce in narodne pesmi njihove, si naj naroči «Kalendar ev. Srca Jezusovoga», kjer je zbrano veliko narodnega ga iz Prekmurja. Naslov se glasi: Uredništvo «Novin», Črenšovci, Prekmurje. Stane s poštnino vred 6 dinar- . Prava malenkost! Najbolje, ako jih naroči več pod- nim naslovom. — Koledar obhaja letos svojo dvaj- etnico in je prav zanimive vsebine. Podpirajmo z na- ili prekmurski tisk! Skazimo hvaležnost «Koledarju» s , da si ga naročimo, ki je v težkih dnevih hudega pri- ca zagovarjal slovenstvo na našem severu!

Iz Maribora.

Shod Slovenske ljudske stranke za Maribor se vrši reklicno v ponedeljek, dne 18. decembra, v Gam- novi dvorani. Začetek ob pol 8. uri zvečer. Na shodu bo govorilo o občinski politiki in o državnem poli- nem položaju. Zaupniki, agitirajte!

Preiskava po balkanskem vzorcu. V zadnji «Stra- smo javili, da se je vršila pri mariborski tvrdki oneje in Rožman preiskava radi razpečavanja Kaj- ta, katerega so Tonejčevi prijatelji razpečavali med rod kot kuhinjsko sol. Preiskavo je vodil neki Her- man Bužič iz Beograda. Ker je bil g. Bužič iz naše pre- police, je g. Tonejc brž uganil, s čim treba tega beo- grajskega ptica napitati, da ne bo čivkal po Beogradu kakoli soli, kateri je primešan kajnit. No, g. Tonejc povabili g. Bužiča na pojedino, na kateri se je dobro lo in še več pilo in zaključek cele gostije je bil: g. preiskovalec kajnitove afere Herman Bužič je daljni rodnik g. Tonejca! Koj drugi dan po pogostitvi in gotovitvi sorodstva med firmo Tonejc in Bužič se je Herman odpeljal in g. Tonejc je danes uverjen, da njegov najmlajši sorodnik Bužič ne bo izdal na me- odajnem mestu v Beogradu. Tako se postopa pri pre- skavi pri nas v Mariboru, ki leži v Sloveniji in ne je v Šumadiji. Bužič torej ni izvršil svoje dolžnosti kade kajnitke afere, pa jo mora finančna oblast in jo morala, ker celo, naravnost zločinca zadevo s kaj- nitom imajo v rokah poslanci, katerih pa Tonejc ne bo odkupoval z jedjo, pijačo in v objemu alkohola ugo- vortveno zlahtu.

Afera: kajnit mešan med sol. Ugleden Mariborčan nam piše: «Straža» nam je govorila iz srca, ko je raz- tinkala, kako prodajajo umetno gnojilo kajnit za kuhinjsko sol. To je škandal brez primere. Dovolite, da stavim na oblasti, policijo in sodišče ta-le vpra- nja: 1. Ali Vam je znano, da ima tvrdka Tonejc in Rožman pripravljenih v svojem skladišču na Teznu opet okoli 50 vagonov kajnita? 2. Ali je oblastim zna- o, da je Tonejčeva sol bila celo leto tako groba, da je moral mlinar g. Lierzer z mlinskimi kamni to sol mleti? 3. Ali je znano gospodom pri politični oblasti, da je v Mariboru in okolici celo leto bolehalo veliko revilo oseb vsled zavžite slabe soli? 4. Ves Maribor zna, da je odposlanec beogradske monopolne uprave gosp. Bužič, ko je vršil «preiskavo» v Tonejčevih skladiš- nih, celo noč šampaniziral in se gostil pri Tonejcu. Ali oblasti o tem niso poučene? 5. Glavni krivec afere kajnit-sol, zagrebški verižnik Kralj je v ožjem sorodst- u s Tonejcem. 6. Toliko indicij govori o tem, da so krivci, in sicer tudi glavni krivci te afere, v Mariboru. Zakaj se ne dene te ljudi pod ključ? 7. Ali je vojnemu tehnemu zavodu v Ljubljani, ki je izročil družbi To- nejcu glavno monopolno zalogo soli, neznan ta škan- dalozna afera? 8. Zanesljivi viri govorijo, da je tvrd- ka Tonejc leta 1922 spravila v Maribor več sto vago- nov kajnita. Na podlagi faktur in tovarnih listov ter poslovnih knjig se da z lahkoto dognati, ali se je kaj- nit res uporabil kot gnojilo. 9. Da ne bodo krivci ušli, zahtevamo v imenu celokupne javnosti, da oblast takoj uvede strogo in nepristransko preiskavo. Sol je itak lino draga. Ne gre, da bi nesolidni ljudje mešali med ol smrdljive in zdravju škodljive tvarine.

Tajništvo JDS—Soštarič—Merkur. Trгоvec So- štarič na Aleksandrovi cesti je dal magacin, kjer je imela svoje blago falitna družba «Merkur», na razpo- ago direktorju Voglarju za tajniške prostore demo- ratske stranke. To sicer ni nikaka posebna maribor- ka zanimivost, a vsekakor je znak, da se falitne druž- be začenejo organizirati. Zerjav s svojim Agro-Mer- kurjem, Soštarič s svojimi bankami in manufakturo- Merkurjem, Voglar z Mestno hranilnico, Špindler s fa- litnim «Narodnim listom», Kukovec in Graselli s pro- dajno provizijo in prodaji Kokošinekovih hiš, kdo se ne bi veselil, da se je znašla ta sijajna firma pod še sijajnejšo streho «milijonarja» Soštariča! Zopet nov

uspeh Soštaričevega mestnega gospodarskega urada in prodajalne! JDSarjem želimo pod novim krovom: Bilo srečno!

Občinski svetnik Kohlbesen, član socialdemokrat- skega kluba je nastopil kot obč. svetnik daljši bole- zenski dopust, s katerega se baje — kakor pripovedu- jejo njegovi sodrugi — ne povrne več.

Znani fašist Jaklič je še hujši kot so oni, ki po Balkanu radi žensk v turško vero prestopajo, ker je na posebno originalen način sklenil divji zakon z neko Italijanko. Možakar je sodnijsko ločen od svoje so- proge, ki se drugače ni mogla otresti njegove tiranije in sedanje Jaklič-pašino koruzništvo bi nas ne zani- malo, da ni s tem združeno varanje oblasti. Jaklič je namreč pri občinskem uradu v Krčevini prijavil svoj ideal pod imenom «Franjo Svetilič, zasebnik, pristo- jen v Cirknico pri Tolminu» in zato vprašamo, od ke- daj se lahko ženske predstavljajo in prijavljajo tudi kot moški in zakaj se trpi pri nas italijanska podani- ca pod lažljivo firmo v koruznem harem.

SKSZ ima danes zvečer točno ob pol 20. (pol 8.) uri redno predavanje v Lekarniški ulici. Govoril bo g. profesor Prijatelj o «kroni stvarstva». Pridite k za- nimivemu predavanju v obilnem številu!

Dijaška slavnostna akademija v narodnem gle- dališču. Dijaški dramatični krožek mariborske gimna- zije priredi v nedeljo, dne 17. t. m. ob 3. uri popoldne v gledališču slavnostno akademijo v proslavo kraljeve- ga rojstnega dne. Akademijo vodi tov. Ferdo Delak, pevske točke pa g. prof. Mirko Govekar. Sodeluje di- jaški orkester pod vodstvom tov. V. Bajdeža. Čisti do- biček akademije je namenjen kot podpora za gimna- zijsko knjižnico.

Božičnica za ubožno deco v Mariboru. Okrajno glavarstvo priredi v ponedeljek, dne 18. decembra 1922 ob pol 15. uri v realni telovadnici v Krekovi ulici št. 3 božičnico za ubožno deco tuk. okoliških šol z nagovo- rom, mladinskim nastopi in obdarovanjem otrok.

Krščanska ženska zveza priredi na praznik sv. Ste- fana, dne 26. t. m. ob 7. uri zvečer v Gambrinovi dvorani božičnico s obdarovanjem revnih članic. Na dnevnem redu je tudi slavnostni govor, katerega bo imel č. g. prof. dr. A. Medved.

Poselska zveza v Mariboru poziva vse članice, da se zanesljivo udeležijo shoda, ki se vrši v nedeljo, dne 17. t. m. ob 5. uri popoldne v dvorani Lekarniška ulica. — Na dnevnem redu so važne zadeve, zato je naj nobena služ- kinja ne manjka.

Prometna zveza, skupina Maribor, ima v nedeljo, dne 17. t. m. svoj sestanek v Breznu ob Dravi po ra- nem opraviu.

Zborovanje društva hišnih posestnikov v Maribo- ru se je vršilo dne 14. t. m. zvečer v Götzovi dvorani. Vodil ga je predsednik g. Glaser. Načelnik Zveze gos- pod Frelh iz Ljubljane je govoril o novem stanovanj- skem pravilniku. Škoda, da predavatelj ni znal bili stvaren. Mešal je vse mogoče reči skupaj, tako da ni bilo prav nič jasno, kaj pravzaprav hoče povedati. Na- ravnost obsodbe vredno pa je, liko se je govornik silil s svojo spokedrano nemščino. Čemu se neki sili z jezikom, ako ga ne more obvladati. Ljudje so nevoljni odhajali. G. dr. Pipuš je stvarno predaval o novi dav- čni reformi. Navzočega poslanca Žebofa je predsedstvo prosilo, naj pojasni nameravane nove davke na par- cele in stanovanja. Na koncu so se sprejele protestne resolucije proti Zerjavovemu stanovanjskemu pravil- niku, proti zvišanju davkom in proti nesmiselnim Bahunovim občinskim davkom.

Sanatorij Tavčar bo kmalu otvorjen. Bratje Tav- čar so v takozvanem «Villenvirtlu» blizu vinarske šo- le ustanovili moderni sanatorij. Opravljen je na naj- modernejši način.

Nov trgovski lokal. Na novem Glavnem trgu v Schmidererjevi hiši prezidavajo staro šupo za trgov- ski lokal, v katerem se bo nastanil trgovec s čevlji. — Zdi se nam, da postopanje magistrata, ki dovoljuje na najlepših prostorih mesta stati stare šalupe, ni pra- vilno. Staroveški, razdrapani brlog poleg visoke Zie- glerjeve hiše in Schmidererjeva baraka poleg hiše g. dr. Toplaka so sramota za naš Glavni trg. Lastnika teh šalup sta milijonarja. Ali ne bi našel magistrat raz- logov, da prisili ta dva gospoda h gradnji novih stavb? Tako šušmarjenje stavbenega urada je vse graje vredno.

Stavba Gospodarske banke kljub hladnemu vre- menu stalno napreduje. Podjetnik zatrjuje, da če bo količjak ugodno vreme, bo prišla stavba še pred 1. ja- nuarjem pod streho. Zidarji se poslužujejo sveže ga- šenega apna, kar povzroči, da ostane málta delj časa topla in ne zmrzne.

«Črni Orel» na prodaj. Dr. Franz prodaja hišo, na Grajskem trgu, kjer se nahaja gostilna «Črni Orel» nekemu Hrvatu. Zahteva 8 milijonov kron!

Lesno trgovino Lippert v Tattenbachovi ulici je prevzel g. Apih.

Ustanovna skupščina Ljudskega odra v Mariboru. se vrši — kakor že naznanjeno — danes v petek, dne 15. decembra ob 20. uri v prostorih Splošne uradniške menze, Slomškov trg (poslopje Nar. gledališča). Novi člani se lahko priklase še danes ob 18. ure naprej isto- nam. Priglasili se lahko vsakdo, ki je dopolnil 14. leto, ima veselje in zmožnost za delo na gledališkem odru in se zaveže slediti določilom pravilnika. Čim se pri- glasi dovolj novincev (novink), se otvori poseben za- četniški tečaj. Istočasno bodo sodelovali pri rednih predstavah. Opozarjamo, da se novi člani in članice po začetku tečaja ne bodo več sprejemali in se naj zato priklase takoj. — K ustanovni skupščini imajo pri- stop samo oni, ki se pravočasno priklase.

Dovoljenje za uvoz blaga. Devizni odbor pri Narodni banki je sporočil trgovskemu gremiju, da sme izstavljati do izdaje nove devizne naredbe dovoljenja za uvoz blaga

brez pravice do nakupa deviz samo za ono blago, ki je že dospelo semkaj in ako se dokaže s trgovsko korespon- denco (to je pisma, sklepi listi, komisijske kopije itd.), da je bilo naročeno pred 1. decembrom. Za naročila po 1. decembru pa Odbor ne more izdajati nikakih odobrenj in bo take prijave samo zbiral in jih imel v evidenci dotlej, ko izide devizni pravilnik. Gremij priporoča vsled tega svojim članom, da si trenutno ne puste poslati blaga, ki je bilo v tem mesecu naročeno, ker ni sigurno, da bi pra- vilnik izšel že v par dneh.

Zadnjo nedeljo pred Božičem dne 24. t. m. bodo trgovine v Mariboru odprte celi dan.

H. G. WELLS:

Zgodba o nevidnem človeku.

3

Enkrat ali dvakrat bi ga bil morebiti radovedni pri- sluškovalec čul, da je naložil premoga na ogenj, in za kakih pet minut je slišno stopal po sobi. Čulo se je, ka- kor da govori sam s seboj.

Nato pa je zaškripal stol in vse je bilo spet tiho.

II.

Prve izkušnje.

Tema se je že delala ob štirih in gospa Hall je zbi- rala svoj pogum, da bi šla vprašat svojega gosta, ali želi čaja.

Tedaj je stopil v gostilniško sobo Teddy Henfrey, vaški urar.

«Prav zares, gospa Hall, je dejal, «ampak tole je odurno vreme za slabe čevlje!»

Zunaj je padal sneg vedno gosteje.

Gospa Hall mu je pritrdila in opazila, da ima seboj torbico s svojim orodjem.

«Ker ste že tu, Teddy, — prav hvaležna bi vam bila, če bi nekoliko pogledali v našo stensko uro gori v sobi za tuje. Gre sicer dobro in bije tudi prav pogumno, ampak njen kazalec noče kazati drugam ko na šest.»

Šla sta, gospa Hall je potrkala in vstopila.

Ko je odprla vrata, je videla, da sedi njen gost v naslonjaču pri ognju in dremlje. Glava mu je zlezla na prsi. Iz peči je sijal rahel rdečkast blesk, sicer pa je vladal v sobi temen mrak.

Gospa Hallovi se je še bleščalo pred očmi, ker je pravkar prižgala luč v gostilniški sobi, vključ temu pa se ji je zazdelo, da ima njen gost strašno široka usta, usta tako neverjetno velika in zevajoča, da so mu zav- zemala ves prostor pod očali, tam kjer bi morala biti lica in brada in spodnja čeljust. Le za trenutek je videla to neverjetnost, belo povito glavo, velika očala in črno praznoto pod njimi —

Tujec se je zgenil, se vzravnal in dvignil roko k ustom.

Odprla je vrata na široko, da je zasvetila v sobo luč s hodnika, in tedaj je videla, da si drži svilen robec pred usta, prav kakor si je opoldan držal brisaliko.

«Najbrž me je zanorila tema!» si je dejala, nato pa glasno nadaljevala:

«Ali bi dovolili, da bi ta-le mož pogledal uro?»

«Pogledal uro —?» je vprašal gost zaspano preko robca in se ozrl po sobi. «Seveda!» je pridjal živahneje, ko se je nekoliko prebudil.

Gospa Hall je stopila po luč. Tujec je vstal in stezal roke in noge zaspano na vse strani. Luč je zasijala v sobi in Teddy Henfrey je vstopil in prvkrat zagledal čudnega gosta. Kar na hrbet ga je vrglo, je pravil poz- neje v pivnici.

«Dober večer!» je odzdravil tujec in ga srepo gledal s svojimi velikimi očali.

«Upam, da vas ne motim —?» se je opravičeval Teddy.

«Nikakor ne!» je dejal tujec. «Četudi se razume, se je obrnil k gospe Hallovi, »da je soba samo za mene, — izključno meni na razpolago.»

«Mislija sem, gospod, da bi vam bilo prav, če bi ura —.»

«Seve, seve! Zaenkrat naj bo! Toda na splošno ho- čem biti sam in nemoten!»

Obrnil se je, se postavil k peči in djal roke na hrbet.

«In ko bo tole popravljano mimo, je dostavil, »pa mi prinesite čaja! Pa ne prejel!»

Gospa Hall je stopila k vratom. Svoje porazgovorne poskuse je za topot opustila, ker ni hotela, da bi jo tujec nahlul vpricho urarja. Pa gost jo je ustavil in vpra- šal, ali je poskrbela zaradi prtljage. Odgovorila mu je, da je omenila stvar poštemu voziku in da bo prtljago jutri pripeljal.

«Ali res ni mogoče prej?» je vprašal.

Da ni mogoče, mu je povedala, hladno in s pre- cejšnjim povdarkom.

«Omeniti vam moram, je pravil, »česar vam pri svojem prihodu nisem mogel razložiti, ker sem bil pre- več utrujen, — da sem namreč iznajditelj in da se ha- vim z različnimi poskusi.»

«Zares —?» je dejala gospa Hall in se spoštljivo začudila.

«In v mojih zabojih so stroji in različne priprave za take poskuse.»

«Zares zelo koristne reči!»

«In skrbi me, da bi jih že kmalu dobil in začel s svojim delom.»

«Seveda, gospod!»

«Prišel sem semkaj v lping, je rekel s premišljenim poudarkom, »ker — ker hočem biti sam. Nočem, da bi me kdo motil pri delu. Malenkosten slučaj bi utegnil —.»

«Mislija sem si!» je dejala gospa Hall sama pri sebi.

«— hudo razburiti moje živce. Moje oči so tako oslabele vsled napornega dela, da moram včas cele ure presedeti v temi, — da se moram zakleniti v sobo. Vča- si —. Danes ne, seveda. In v takih trenutkih me vsako motenje, na primer če bi kdo nenadoma stopil v sobo, — divje razburi. Dobro bi bilo, da bi si to zapomnili!»

«Gotovo, gospod, gotovo!» je hitela zatrjevati gospa Hall. «In — če bi smela biti tako drzna, gospod, in se ponuditi, da bi —.»

(Dalje prihodnjik.)

Širite naše listel!

Mala naznanila.

Voljeno blago, perilo, robce in drugo manufakturno blago priporoča po nižjih cenah

Franjo Majer, Maribor
Glavni trg 9. 496

Pridnega neoženjenega hlapca za lahko uprego (ko-čijo), ki je kot tak že služil, sprejme **FRANC CUCEK**, Ptuj. 3-3 576

SENO
slamo, drva ter premog, žito, krompir, sadje in druge deželne pridelke kupuje in prodaja
OSET ANDREJ, MARIBOR
Aleksandrova cesta šte. 57, telef. 88. 51-323

Največja tovarna električnih svetilk v Evropi

išče samoprodajalca za celo Jugoslavijo.
Naslov se izve v upravnistvu STRAŽE

Fotograf A. KIESER

Maribor, Gregorčičeva ulica šte. 20
ob gornji Gosposki ulici

se priporoča pri porokah, primicijah, družinah in društvenih prireditvah.

Stroškov se ne zaračuna, cene kakor v mestu.

Največji in najstarejši atelje v mestu.

ANTON NUDL

stavbeno in pohištveno mizarstvo ter zaloga rakev
Maribor. Pod mostom 3, pri Magdalenski cerkvi
da 50% popusta.

Denarja ni!

Draginja je velika, zaslužek pa majhen. Kdor hoče z malim trudom gotovo do 200 K na dan zaslužiti, naj pošlje svoj natančen naslov in znamko za odgovor.
Josip Batič, Litija 32.

Večjo množino dobrega vina letnik

1921, 1922

lastni pridelek, odda takoj posestnik vinogradov

IG. TISCHLER
Maribor, Aleksandrova cesta 19.
3-3 573

Najprimernejša božična darila so:

domači čevlji štrpaci čevlji
plesni čevlji nogavice

katere dobite v vseh oblikah in velikosti po najnižjih cenah 2-5 pri

Anici Traun, Maribor, Grajski trg 1

Kmetijska zadruga Račje

proda v pondeljek, dne 18. t. m. od 3. do 5. ure po barako ležečo tik železnice pri postaji Račje, primerna za skladišče, 3 stiskalnice za seno, 1 blagajno 583 (Wertheim št. 3) in 1 voz.

Fižol, suhe gobe in orehe

kupi vsako množino

Franjo Resnik, Maribor-Krčevina.

Slivovko

vsako množino za oddati.

Največja izbira božičnih daril v modni veletrgovini

H. J. TURAD

Maribor, Aleksandrova cesta 7

Najugodnejši nakup

Damskih plaščev
plašči
večerne obleke
spalna suknja
krila
bluze
predpasniki
spodnja krila
damsko perilo

Raglarji za gospode
zimске suknje
modne obleke
športne hlače
šifon, cefir
srajce za frak
spodnje hlače
nogavice, veznice
samoveznice iz svile in
pletene, rokavi, gamaše

Kostimi za dečke
raglarji za dečke
suknje za otroke in
deklice, obleke
predpasniki
perilo za otroke in
deklice, trikotaža
volneni izdelki, šali
čepice, sviterji, gamaše
nogavice in rokavice

Boe iz kožuhovine, jopice iz kože, kožni plašči, modno blago, flanela, barhent, šifon in platneni izdelki po zmernih cenah.
Velika zaloga vseh vrst čevljev za dame, gospode in otroke.
Čevlji za črna, gelčše in čevlji za sneg.
Moderni čevlji za večer v fini izdelavi.

SPODNJEŠTAJERSKA LJUDSKA POSOJILNICA

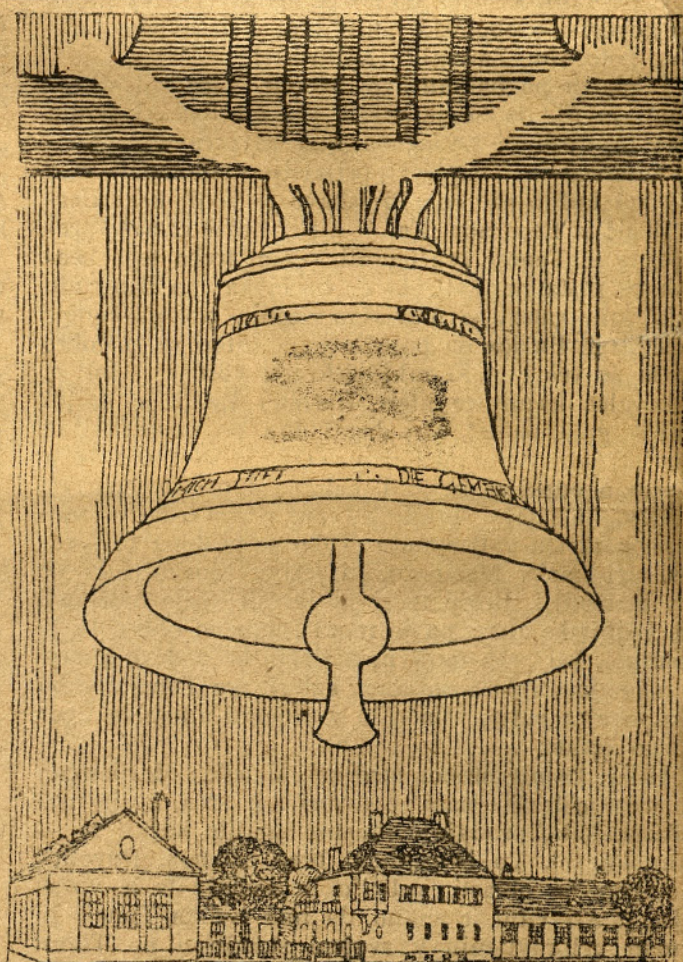
V MARIBORU, STOLNA ULICA šte. 6, reg. z. z n. zav.

obrestuje od 1. novembra 1922 naprej navadne vloge po

5⁰/₀

Vloge na trimesečno odpoved po 5¹/₂⁰/₀. Stalnejše in večje vloge pa od 6 do 6¹/₂⁰/₀.

Na mariborski obrtni razstavi l. 1922 odlikovana z zlato kolajno (osnovana od JOH. DENZEL okoli leta 1800.)
LIVARNA ZVONOV IN KOVIN, MARIBOR.
Z različno sestavo glasov vsake velikosti. Mogočen, lep in čist glas. Jamči se za muzikalno ujemanje novih zvonov z starimi ostalimi zvonovi. Največji v Jugoslaviji dosedaj vliji zvon z 2700 kg za župno cerkev v Konjicah. Mnoogo pripoznanj! Nizke cene!
Na zahtevo proračun in vsako nadaljnje pojasnilo brezplačno! Nova zgradba v Mariboru, Mot herjeva ulica z najmodernejšimi pripravami: kakor tudi pečari z novimi sistemi, laboratorij za drobnovid (mikroskop in kemični razkroj kovine).

LIVARNA ZVONOV, MARIBOR.
INŽ. J. & H. BÜHL

Najprikladnejši darovi za Božič in Novo leto: AMERIKANSKI SINGER šivalni stroji

Singer igle

Singer olje

In dodatni

konci, svile

deli

i. t. d.

Lastna mehanična delavnica
Prodaja na obroke.

Singer šivalni stroji Bourne & Co., New-York
Centrala za S. H. S.:
ZAGREB, MARULIČEVA ULICA 5

Podružnice: MARIBOR, Šolska ulica 2, Zagreb, Karlovac, Varaždin, Osijek, Vinkovci, Bjelovar in Brod na Savi, Subotica, Novi Sad, Ljubljana, Sarajevo, Mostar, Banjaluka, Tuzla, Dubrovnik, Podgorica, Beograd, Kruševac, Niš, Skoplje, Veles, Bitolj, Kragujevac, Zajecar in Štip. Zastopstva v vseh večjih mestih.

ZADRUŽNA GOSPODARSKA BANKA

Podružnica v Mariboru.

Začasno: Koroška cesta 1/l. Telefon 311. Brzjavlj: Gospobanka.
Centrala: Ljubljana. Podružnice: Djakovo, Sarajevo, Sombor, Split, Šibenik. Ekspozitura: Bled.

Interesna skupnost s Sveopčo Zanatlijsko banko d. d. v Zagrebu in njeno podružnico v Karlovcu in Gospodarsko banko d. d. v Novem Sadu.

Kapital in rezerve skupno z afilijacijami čez K 80.000.000 —, vloge nad K 350.000.000.

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje. — Najvišje obrestovanje vlog na knjižice in v tekočem računu.

Pooblaščen prodajalec srečk državne razredne loterije.